

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 03.04.1975, sp. zn. Czf 12/74, ECLI:CZ:NS:1975:CZF.12.1974.1

Číslo: 24/1975

Právní věta: Ustanovenie § 30 vyhlášky č. 102/1964 Zb. má všeobecnú platnosť pre počítanie doby zamestnania domáckych robotníkov pre účely dôchodkového zabezpečenia. Je preto predpokladom pre započítanie kalendárneho mesiaca do doby zamestnania, že domácky robotník dosiahol za tento kalendárny mesiac zárobok aspoň 120,- Kčs, pokiaľ nejde o výnimky uvedené v ustanovení § 30 vyhlášky č. 102/1964 Zb.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 03.04.1975

Spisová značka: Czf 12/74

Číslo rozhodnutí: 24

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Sociální zabezpečení

Předpisy: 101/1964 Sb. § 11
§ 12 102/1964 Sb. § 30

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 24/1975 sb. rozh.

Ustanovenie § 30 vyhlášky č. 102/1964 Zb. má všeobecnú platnosť pre počítanie doby zamestnania domáckych robotníkov pre účely dôchodkového zabezpečenia. Je preto predpokladom pre započítanie kalendárneho mesiaca do doby zamestnania, že domácky robotník dosiahol za tento kalendárny mesiac zárobok aspoň 120,- Kčs, pokiaľ nejde o výnimky uvedené v ustanovení § 30 vyhlášky č. 102/1964 Zb.

(Rozsudkom Najvyššieho súdu ČSSR z 3. 4. 1975, [Czf 12/74](#))

Rozhodnutím z 13. 7. 1973 zamietla Správa dôchodkov v Bratislave žiadosť navrhovateľky o priznanie pomerného starobného dôchodku z toho dôvodu, že od skončenia zamestnania navrhovateľky do 13. 3. 1973, keď navrhovateľka splnila podmienku dosiahnutia 65. roku veku, uplynula doba dlhšia ako dva roky, takže vzhľadom na ustanovenie § 12 ods. 3 (v spojení s ustanovením § 11 ods. 5) zákona č. 101/1964 Zb. nevznikol navrhovateľke nárok na priznanie pomerného starobného dôchodku.

Na opravný prostriedok navrhovateľky zrušil Krajský súd v Bratislave uvedené rozhodnutie Správy dôchodkov s odôvodnením, že navrhovateľka spĺňa podmienky pre priznanie pomerného starobného dôchodku, keď jej pracovný pomer trval až do 4. 6. 1971 a navrhovateľka dosiahla veku 65 rokov do uplynutia dvoch rokov od skončenia zamestnania.

Na odvolanie odporcu zmenil Najvyšší súd SSR uvedené uznesenie Krajského súdu v Bratislave tak, že potvrdil rozhodnutie Správy dôchodkov. Najvyšší súd SSR dospel k záveru, že súd prvého stupňa síce zistil správne skutkový stav, avšak vyvodil z tohto zistenia nesprávne právne závery. Pretože navrhovateľka prestala pracovať koncom roku 1968 a od tohoto času nedosahovala za jednotlivé mesiace až do dosiahnutia veku 65 rokov ako domácka robotníčka aspoň 120,- Kčs mesačného zárobku, nie je možné považovať tento čas za dobu zamestnania, takže nespĺňa podmienku pre priznanie pomerného starobného dôchodku podľa ustanovenia § 12 ods. 3 (v spojení s ustanovením § 11 ods. 5) zákona č. 101/1964 Zb. a ustanovenia § 30 vyhlášky č. 102/1964 Zb.

Sťažnosť pre porušenie zákona, ktorú proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal generálny prokurátor ČSSR, Najvyšší súd ČSSR zamietol.

Z odôvodnenia:

V sťažnosti pre porušenie zákona sa uvádza, že úprava obsiahnutá v ustanovení § 30 vyhlášky č. 102/1964 Zb. má dosah len pre započítanie doby zamestnania potrebnej pre vznik alebo výšku nároku, teda napr. pre splnenie požadovaných desiatich rokov zamestnania alebo pre určenie výšky pomerného starobného dôchodku. Táto úprava však nemá nijaký dosah, pokiaľ ide o otázku vlastného trvania zamestnania, prípadne členstva vo výrobnom družstve z hľadiska posúdenia, či bol pracovník zamestnaný až do doby dvoch rokov pred dosiahnutím veku potrebného pre nárok na pomerný starobný dôchodok. Skutočnosť, že pracovník ako domácky robotník nezarobil v kalendárnom mesiaci požadovaných 120,- Kčs neznamena, že by sa v tomto mesiaci malo na pracovníka hľadiť, akoby bol bez zamestnania, ale znamená to, že taký mesiac nie je možné pracovníkovi započítať pre vznik alebo výšku nároku na dôchodok. Ak by teda družstevný pomer navrhovateľky skončil až 4. 6. 1971 ako zistil krajský súd, znamenalo by to, že by navrhovateľka bola v družstevnom pomere ako členka výrobného družstva dva roky pred dosiahnutím veku potrebného pre nárok na pomerný starobný dôchodok a tak by spĺňala podmienku pre nárok na pomerný starobný dôchodok. Čo do skončenia družstevného pomeru navrhovateľky by však bolo za tejto situácie treba vykonať podrobnejšie dokazovanie.

Sťažnosť pre porušenie zákona nie je dôvodná.

Jednou z podmienok vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok je požiadavka stanovená v § 12 ods. 3 (v súvislosti s § 11 ods. 5) zákona č. 101/1964 Zb.), /1/ podľa ktorej vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok nebráni, ak pracovník nebol zamestnaný najdlhšie po dobu dvoch rokov bezprostredne pred dosiahnutím veku potrebného pre nárok na tento dôchodok. Z tejto úpravy vyplýva, že ak nebol pracovník v období dvoch rokov bezprostredne pred dosiahnutím veku potrebného pre nárok na pomerený starobný dôchodok zamestnaný, bráni táto skutočnosť sama osebe vzniku nároku na tento dôchodok. Aké doby sa pre vznik alebo výšku nároku rozumejú dobami zamestnania stanovuje potom § 6 zákona č. 101/1964 Zb.; v súvislosti s daným prípadom prichádza do úvahy úprava prvého odseku bodu 1. tohto ustanovenia. Podľa tejto úpravy sa dobou zamestnania pre vznik alebo výšku nároku rozumie doba pracovného (učebného) pomeru, doba činnosti v pomere člena výrobného družstva a doba inej činnosti, za ktorú pracujúci majú v dôchodkovom zabezpečení práva a povinnosti ako pracovníci.

Podrobnejšiu úpravu o tom, aké doby sa započítavajú do doby zamestnania domáckych robotníkov, stanovuje § 30 vyhlášky č. 102/1964 Zb., /2/ zaradený v prevej časti prvého dielu a druhého oddielu

tejto vyhlášky, ktorý obsahuje osobitné ustanovenie o dobe zamestnania a hrubom zárobku niektorých pracovníkov. Už z tohto zaradenia uvedenej úpravy je zrejmé, že má pre počítanie doby zamestnania domáckych robotníkov v ich dôchodkovom zabezpečení všeobecnú platnosť. Podľa úpravy § 30 vyhlášky č. 102/1964 Zb. sa do doby zamestnania domáckych robotníkov započítavajú len kalendárne mesiace, za ktoré dosiahol domácky robotník zárobok aspoň 120,- Kčs; započítavajú sa aj kalendárne mesiace, za ktoré domácky robotník nemohol dosiahnuť tento zárobok z niektorých vážnych dôvodov. Taký dôvod však v danom prípade nejestvuje. Uvedená úprava je v podstate totožná s úpravou vykonanou ustanovením § 3 vyhlášky č. 61/1957 Ú. v. (Ú. l.), ktorá pokiaľ upravuje nemocenské poistenie domáckych robotníkov, je doteraz platná. Podľa tejto úpravy je domácky robotník nemocensky poistený len v kalendárnych mesiacoch, za ktoré dosiahol zárobok aspoň 120,- Kčs; započítavajú sa aj kalendárne mesiace, za ktoré domácky robotník nemohol dosiahnuť tento zárobok z niektorých vážnych dôvodov. Podľa ustanovenia § 3 ods. 4 vyhlášky č. 61/1957 Ú. v. potom poistenie zaniká posledným dňom kalendárneho mesiaca, v ktorom boli naposledy splnené podmienky podľa ustanovenia § 3 ods. 1 a 2 tejto vyhlášky. Táto úprava nemocenského poistenia zamestnancov plní pri meraní pre nemocenské poistenie členov výrobných družstiev (§ 63 zákona č. 54/1956 Zb.) 3) a § 1 ods. 1 vyhlášky č. 88/1967 Zb.).

Z uvedenej právnej úpravy vyplýva, že v prejednávanej veci nie je rozhodujúce, či navrhovateľka bola u svojho zamestnávateľa (výrobného družstva) v pracovnom pomere alebo v pomere členky družstva. To nemá vplyv na jej nároky z dôchodkového zabezpečenia, lebo sú upravené v oboch prípadoch rovnakým spôsobom. Práve tak nie je za uvedeného právneho stavu rozhodujúce, či snáď došlo u navrhovateľky ku skončeniu jej pracovného pomeru alebo členského pomeru k výrobnému družstvu ku dňu 4. 6. 1971 alebo v čase pred tým (v tomto smere nebola skutočnosť v konaní presne zistená), lebo je potrebné vychádzať zo skutočnosti, že v dobe dvoch rokov pred tým, ako navrhovateľka dosiahla veku 65 rokov, nedosiahol jej zárobok u výrobného družstva sumu 120,- Kčs mesačne, keď už do konca roku 1968 navrhovateľka ako domácka robotníčka vôbec nepracovala a jej nemocenské poistenie zaniklo už v roku 1968.

Ak teda navrhovateľka v dobe dvoch rokov bezprostredne pred dosiahnutím veku 65 rokov nebola zamestnaná, bráni vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok navrhovateľky ustanovenie § 12 ods. 3 (v súvislosti s ustanovením § 11 ods. 5) zákona č. 101/1964 Zb. Pokiaľ teda odvolací súd rozhodol tak, že zmenil rozhodnutie krajského súdu a rozhodnutie Správy dôchodkov v Bratislave potvrdil práve z toho dôvodu, je toto rozhodnutie v súlade so zákonom. Sťažnosť pre porušenie zákona bola preto zamietnutá.

1) Úplne znenie zákon so zmenami a doplnkami bolo vyhlásené pod č. 5/1972 Zb.

2) v znení vyhlášok č. 124/1967 Zb., č. 91/1968 Zb., č. 179/1968 Zb. a č. 75/1970 Zb.

3) v znení zákonov č. 16/1959 Zb., č. 58/1964 Zb., č. 65/1965 Zb., č. 87/1968 Zb. a č. 88/1968 Zb.